

PSIXOLOGIYA FANINING INSON FAOLIYATIDAGI AHAMIYATI

Imonova Maftuna Baxtiyor qizi

TerDPI o'qituvchisi

Norqulova Dilnoza

TerDPI talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada umumiy psixologiya fanining predmeti, maqsadi, vazifalari hamda uning zamonaviy jamiyatdagi o'rni yoritilgan. Psixik jarayonlarning umumiy qonuniyatlari, shaxs rivojlanishining psixologik asoslari, idrok, xotira, tafakkur va motivatsiya kabi fundamental kategoriyalar ilmiy manbalar asosida tahlil qilindi. Tadqiqotda umumiy psixologiyaning amaliy ahamiyati, ta'lim, tibbiyot va boshqaruv sohalaridagi qo'llanishi hamda inson faoliyatini tushunishdagi roli ilmiy yondashuvlar orqali ochib berildi.*

Kalit so'zlar: *psixika, psixologiya, idrok, xotira, tafakkur, shaxs, motivatsiya, psixik jarayonlar.*

Abstract: *This article examines the subject, goals, and tasks of general psychology, including the main psychological processes and the mechanisms of personality development. Fundamental categories such as perception, memory, thinking, and motivation are analyzed based on scientific literature. The practical significance of general psychology in social life, education, healthcare, and management is discussed, as well as its role in understanding human behavior and mental activity.*

Keywords: *psychology, mind, perception, memory, thinking, personality, motivation, cognitive processes.*

KIRISH

Umumiy psixologiya psixologiya fanining asosiy tarmog'i bo'lib, inson psixikasining paydo bo'lishi, rivojlanishi va faoliyat ko'rsatish qonuniyatlarini o'rganadi. Insonning xatti-harakati, motivlari, idroki, hissiyoti va tafakkuri psixologiyaning markaziy obyekti hisoblanadi.

Bugungi kunda jamiyatda yuz berayotgan ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar inson psixikasini chuqurroq o'rganish zaruratini oshirmoqda. Shaxs rivojlanishini ilmiy asosda o'rganish ta'lim, sog'liqni saqlash, boshqaruv, pedagogika va boshqa ko'plab sohalarda muhim ahamiyat kasb etadi. Psixologik bilimlar insonning o'zini anglashiga, to'g'ri qaror qabul qilishiga, stressni boshqarishiga va samarali muloqotga yordam beradi.

Maqolaning maqsadi — umumiy psixologiya asosiy bo'limlari, tushunchalari va amaliy ahamiyatini ilmiy manbalar asosida yoritishdir.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

1. Umumiy psixologiyaning predmeti va vazifalari

Umumiy psixologiyaning asosiy predmeti — psixik jarayonlar, psixik holatlar va shaxs xususiyatlarini o'rganishdir. Asosiy vazifalari:

psixik jarayonlarning rivojlanish mexanizmlarini aniqlash; idrok, xotira, nutq va tafakkur kabi hodisalarni tushuntirish; shaxs shakllanishining psixologik qonuniyatlarini o'rganish; psixologik diagnostika va korreksiya uchun ilmiy asos yaratish.

2. Psixik jarayonlarning asosiy turlari

Psixik jarayonlar uch guruhga bo'linadi:

2.1. Bilish jarayonlari

Idrok — tashqi olam predmetlarini sezgilar orqali yaxlit qabul qilish jarayoni.

Xotira — ma'lumotni eslab qolish, saqlash va esga tushirishdan iborat jarayon.

Tafakkur — voqealarni tahlil qilish, tushunchalar hosil qilish va muammolarni yechish qobiliyati.

Tasavvur — ongda yangi obrazlar yaratish jarayoni.

2.2. Hissiy jarayonlaremotsiyalar kayfiyat affektlar stress holatlari

Emotsiyalar shaxsning ichki ehtiyojlari bilan bog'liq holda yuzaga keladi va motivatsiyaning asosiy manbayi hisoblanadi.

2.3. Irodaviy jarayonlar

Iroda — maqsadga erishish yo'lida to'sqinliklarni yengish jarayoni. Irodaviy jarayonlar insonning xulq-atvorini boshqarishda muhim ahamiyatga ega.

3. Shaxs rivojlanishining psixologik asoslari

Shaxsning shakllanishiga biologik omillar, ijtimoiy muhit, tarbiya va faoliyat tizimli ta'sir ko'rsatadi. Z. Freyd, J. Piajening kognitiv rivojlanish nazariyasi, E. Eriksonning psixososial bosqichlar haqidagi qarashlari shaxs rivojlanishining ilmiy asosidir.

Umumiy psixologiya inson psixikasining eng asosiy qonuniyatlarini o'rganuvchi fundamental fan bo'lib, inson faoliyatini tushunishda muhim o'rin tutadi. Maqolada psixik jarayonlar, shaxs xususiyatlari va motivatsion tizimlarning ilmiy mazmuni yoritildi. Tadqiqot natijalari umumiy psixologiyaning ta'lim, tibbiyot, boshqaruv va ijtimoiy sohalarida beqiyos ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ананьев Б.Г. Психология человека. Москва: Педагогика, 2001.
2. Выготский Л.С. Мышление и речь. Москва: Лабиринт, 2019.
3. Imonova, M., & O'ralova, D. (2024). STRESSNING TALABALAR HAYOTIDAGI O'RNI VA ROLI. Евразийский журнал академических исследований, 4(6), 187-193.
4. Иманов, Б., & Иманова, М. Б. Қ. (2021). ДАРС ТУЗИЛМАСИ ВА УНГА ТАЙЁРГАРЛИК. Academic research in educational sciences, 2(5), 1158-1162.

5. Иманов, Б., & Имонова, М. (2021). Развитие творческих способностей учеников при выполнении проблемных экспериментов по физике с помощью инновационных технологий. *Общество и инновации*, 2(2), 222-227.
6. Имонова, М. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВЛИЯНИЕ АБЮЗЕРНЫХ ОТНОШЕНИЙ В СЕМЬЕ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОСТИ. *Евразийский журнал академических исследований*, 4(5 Part 2), 56-59. извлечено от <https://in-academy.uz/index.php/ejar/article/view/31556>
7. Imonova, M., & Tojiyeva, D. (2024). PSIXOLOGIK XIZMATNING INSON HAYOTIDA TUTGAN O'RNI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, 950-952.
8. Imonova, M., & Muhammadova, D. (2024). TA'LIM TIZIMIDA PSIXOLOGIK XIZMAT KO'RSATISHNING USTUVORLIGI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, 907-912.
9. Imonova, M. B. (2023). Oila tinchligi-jamiyat faravonligi asosi. *Finland academic research science publisher*, 1148-1151.
10. Иманова, М. Б. (2021). ШАХС ХАРАКТЕРИ АКЦЕНТУАЦИЯСИ ВА ДЕСТРУКТИВ ХУЛҚ-АТВОР. *Academic research in educational sciences*, 2(11), 1399-1403.
11. Imonova, M. B. (2023). Causes of Suicide Tendency in Adolescents. *Journal of Discoveries in Applied and Natural Science*, 1(1), 62-67.
12. Имонова, М. Б. (2023). РОЛЬ ОТНОШЕНИЯ СИБЛИНГА В ПРОБУЖДЕНИИ МОТИВОВ ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 3(10), 101-104.
13. Имонова, М. (2023). Musiqiy tarbiya-qudratli quroldir yohud musiqiy tarbiyaning shaxs shakllanishiga tasiri. *Современные тенденции психологической службы в системе образования: теория и практика*, 1(1), 35-37.
14. Имонова, М., & Таджиева, Д. (2023). Boshlangich sinf oquvchilarida milliy tarbiyani pedagogik va psixologik rivojlanishi qonuniyatlari. *Современные тенденции психологической службы в системе образования: теория и практика*, 1(1), 74-76.
15. Имонова, М. Б. (2023). ВАЖНОСТЬ СЕСТРОВЫХ ОТНОШЕНИЙ В ЛИЧНОМ РАЗВИТИИ. *FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES*, 2(22), 120-123.
16. Имонова, М., & Тожиева, Д. (2023). Роль сиблинговых отношений в когнитивном развитии детей. *Традиции и инновации в исследовании и преподавании языков*, 1(1), 447-453.
17. Imonova, M., & Xoltorayeva, M. (2024). TA'LIM TIZIMIDA PSIXOLOGIK XIZMAT KO'RSATISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASHNING ZARURIYATI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, 903-906.

18. Imonova, M. (2024). AMALIYOTCHI PSIXOLOG KADRLARNING UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ORNI. Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 485-490.

19. Imanov, B. (2023). NEGATIVE FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF EDUCATION AND WAYS TO ELIMINATE THEM. Science and innovation, 2(B3), 355-358.